

Bio Actief 72

Jouw ontmoeting met een
dynamische sector

"Ik ben actief
betrokken in het bio-
onderzoek. Als boer
is dat belangrijk."

HET LAND VAN MELK & HONING

 BioForum
SECTORORGANISATIE
BIJLANDBOUW
EN -VOEDING

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
VERSCHIJNT IN MAART - JUNI - SEPTEMBER - DECEMBER

zondag 27 september 2026
maandag 28 september 2026
Brussels Gate

bioXpo...

De gehele
bio-sector
komt opnieuw
samen!

U toch ook?

VOOR
ONDERNEMERS
MET EEN
DUURZAME VISIE

Bezoek de beurs
met de gratis code
BIOXPO26BIOF

DÉ VAKBEURS VOOR BIO-, ECO-, NATUURLIJKE EN DUURZAME PRODUCTEN.
VOOR EN DOOR DE SECTOR.

www.bio-xpo.be

FOTOGRAFIE
Sophie Nuytten

VOORWOORD

Wind in de zeilen

Beste lezer,

Vroeger kon de bemanning van een zeilschip wel eens de moed verliezen wanneer het wekenlang windstil bleef op zee. Wanneer er geen land aan de horizon te zien is, durft een mens te vergeten dat er überhaupt land bestaat. Dat geldt ook voor de biosector. Toen in april 2023 het Strategisch Plan Bio voorgesteld werd, waren de ambities best hoog. De hele keten ondertekende mee, er werd een grote groei vooropgesteld. Het leek alsof iedereen zin had om snel vooruit te gaan.

En hoewel er stappen vooruitgezet zijn, zien we een jaar voor het aflopen van dit plan ook dat er minder beweegt dan we hadden gewild. Windstil is het niet, maar we hebben nog geen land bereikt. De omschakelingsgolf die nodig was om de steile ambities waar te maken, is er nog niet gekomen. Hoe dat komt, leggen de mensen van BioZoektBoer zelf uit op pagina 16.

Wij zijn het vanuit de biosector gewend om iets in beweging te zetten en op eigen kracht verder te varen, maar wil bio de volgende jaren echt stevig gaan groeien, dan is het broodnodig dat iedereen mee aan boord komt en de handen uit de mouwen steekt om de zeilen te hijsen. We hebben niet overal controle over, maar door samen te spannen kan je wel veel in beweging krijgen.

Er zijn aanwijzingen dat de wind die ons schip verder moet blazen intussen weer wat aan het aanwakkeren is. Onze biobedrijven zijn daar klaar voor. Ondanks de uitdagingen blijven ze kiezen voor het biologische model, omdat ze er rotsvast van overtuigd zijn dat dat de juiste koers is.

ALEXANDER CLAEYS
Voorzitter BioForum vzw

alexander.claeys@bioforum.be

Bio Actief

Jouw ontmoeting met een dynamische sector

JUNI 2026, EDITIE 72

Bio Actief is een uitgave van BioForum vzw.
Bio Actief vind je vier keer per jaar in je brievenbus.

BIOFORUM VZW

Regine Beerplein 1 bus E305
2018 Antwerpen
T 03 286 92 78
E info@bioforum.be
www.bioforum.be

V.U.

Alexander Claeys, Regine Beerplein 1 bus E305, 2018 Antwerpen

HOOFDREDACTIE

Tom Wouters

EINDREDACTIE

Annemie Lambert

REDACTIERAAD EN INHOUDELIJKE EXPERTISE

An Jamart, Liën Romeyns, Marijke Van Ranst, Filip Živković,
Paul Verbeke, Laura Van Lokven, Laura van Selm, Annick Cnudde,
Sophie Weyn, Jarl Vaerten, Maarten Jacobs, Lisa Benoot.

Ontdek waarvoor je hen kan contacteren
op www.bioforum.be/medewerkers.

FOTOGRAFIE

Astrid Agemans, Sophie Nuytten

COVERFOTO

Sophie Nuytten

MET DANK AAN

Esmeralda Borgo, Johan Boussemaere, Isabel Delanote,
Jeffrey Balrak, Reinier Hoon, Daan van Brusselen, Bart Thoelen.

VERZENDING

De Brug vzw

RECLAMEREGIE - VORMGEVING - DRUK

 Elma Media
Generaal De Wittelaan 17A
B-2800 Mechelen
info@elma.be

Deze publicatie kwam tot stand met de steun van het Agentschap
Landbouw en Zeevisserij

Meer dan controle: hoe bio-certificatie het consumentenvertrouwen versterkt

Vraag je consumenten wat ze belangrijk vinden bij voeding, dan krijg je opvallend consistente antwoorden: gezondheid, duurzaamheid, dierenwelzijn en transparantie. Het onderzoeksproject *Nudging Organic* waaraan BioForum tussen 2022 en 2024 deelnam, bevestigt dat deze waarden breed gedragen worden. Tegelijk legde het onderzoek ook een duidelijke paradox bloot: hoewel het biolabel precies deze waarden belichaamt, is de consument zich daar niet altijd van bewust.

Dat gebrek aan bewustzijn vertaalt zich in hardnekkige percepties. Bio wordt nog vaak als "duur" gezien, terwijl de onderliggende meerwaarde minder zichtbaar is. Ook de herkenbaarheid van het label en het vertrouwen erin kunnen beter, ondanks het feit dat een meerderheid van de consumenten die het label kent, het ook betrouwbaar vindt.

Hier ligt een cruciale rol voor controle-organisaties. Want achter het biolabel schuilt geen marketingverhaal, maar een strikt Europees kader waarin

Uiteindelijk is en blijft het doel van iedereen die werkt in de biologische sector om een integer product te produceren waarvan de consument weet: dit is betrouwbaar en écht biologisch.

de bioverordening en de regels van officiële controles samen zorgen voor duidelijkheid én onafhankelijke verificatie. TÜV NORD Integra waakt er sinds bijna 40 jaar over dat elke schakel in de keten – van landbouwer tot verwerker en verdeler – deze normen correct toepast.

Die controles gaan verder dan louter naleving. Ze maken de waarden achter bio concreet en afdwingbaar: minder

additieven, respect voor natuurlijke processen, aandacht voor milieu en dierenwelzijn. Wat voor de consument vaak abstract blijft, wordt via inspecties, audits en certificering tastbare realiteit.

Net daarom is vertrouwen in bio geen kwestie van perceptie. Door transparant en onafhankelijk te controleren, zorgen wij ervoor dat het label blijft staan voor wat het belooft. Zo verkleinen we de kloof tussen wat consumenten belangrijk vinden en wat ze herkennen in het winkelrek.

Meer dan ooit is het onze opdracht om niet alleen te controleren, maar ook bij te dragen aan dat bewustzijn. Want wie begrijpt waar bio echt voor staat, maakt een keuze die verder gaat dan prijs alleen.

• Tüv Nord Integra

08

Levende sector

18

Lichtbakens van kennis

Inhoudstafel

- 15 Medewerker in Beeld: Filip Zivkovic
- 16 Bio zoekt boeren
- 21 Innovaties en trends in de biosector
- 22 Bio kan de wereld redden: Dierenwelzijn
- 24 Bio in het Verenigd Koninkrijk

12

Gesprek met Daan Van Brusselen

Bio Flash

BioXpo

Op 27 en 28 september ben je van harte welkom op BioXpo, de beurs voor en door de Belgische biosector. Je kan er de nieuwste Belgische bioproducten leren kennen, bijpraten met sectorgenoeten of deelnemen aan het inhoudelijke programma. Met BioForum organiseren we ook een netwerkdruk op 27 september. De beurs vindt plaats in Brussels Gate in Groot-Bijgaarden.

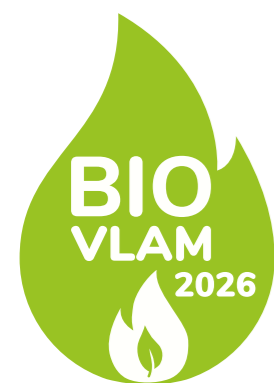
Je kan je gratis ticket reserveren via www.bioxpo.be, met kortingscode BIOXPO26BIOF.

Kom netwerken op Bio2Bio

Het is intussen een jaarlijkse traditie. Tijdens Bio2Bio ontmoeten bio-ondernemers elkaar in een unieke setting om bij te praten en het najaar goed in te zetten. Dit jaar ben je op 27 augustus welkom in de Plantentuin van Meise. We ontvangen er kinderarts Daan van Brusselen (zie pagina 12) en je leert er meer over de samenwerking tussen bioboerderij Hof ter Dreef en de Plantentuin van Meise.

Ben je er ook graag bij? Schrijf je dan snel in op www.bioforum.be/bio2Bio_2026 of scan de QR-code.

Wie maakt er kans op de BioVLAM 2026?

In 2026 wordt de BioVLAM opnieuw uitgereikt aan een inspirerend en innovatief biobedrijf. Intussen zijn de genomineerden bekendgemaakt: het gaat om bloemenboerderij De Makker, zuivelverwerker De Zuivelarij, vitamineproducent KeyPharm en boerderijcoöperatie Samen op Dreef.

Meer over de genomineerden lees je op www.allesoverbio.be. In september weten we wie van hen de uiteindelijke winnaar wordt van de BioVLAM 2026.

389

In 2025 gaf BioForum 389 keer advies aan biobedrijven. Wil je weten hoe BioForum vzw de biologische sector nog ondersteunt? In ons jaarverslag op www.bioforum.be/jaarverslag2025 vind je een overzicht van onze activiteiten en ledenwerking.

“2027 is niet het eindpunt, ook nadien werken we verder aan een bloeiende biosector.”

VLAAMS MINISTER VAN LANDBOUW JO BROUNS IN HET VLAAMS PARLEMENT OVER AFLOPEN STRATEGISCH PLAN BIO IN 2027. 16 FEBRUARI 2026.

CERTISYS
AN ECOCERT COMPANY
LEIDER EN PIONIER IN BIOCERTIFICATIE IN BELGIË

Wij helpen u uw activiteit te ontwikkelen en te beveiligen

- > Inzicht in uw uitdagingen en realiteit op het terrein
- > Persoonlijke begeleiding door ervaren bio-experts uit uw sector
- > Complexe regelgeving helder uitgelegd en praktisch toepasbaar

info@certisys.eu - 09/245.82.36 - www.certisys.eu

BE-BIO-01 CERTISYS, fair for life

Levende sector

De biosector bestaat uit ondernemers met een hart voor mensen. Elk nummer brengen we drie biobedrijven in beeld die de diversiteit tonen van onze sector. Deze keer gaan we langs bij biologische melkveehouderij Het Land van Melk & Honing, biologisch gemberdrinkproduct DZJiNG en biologisch groenteteler en marktkramer Goutte.

Het Land van Melk en Honing

WIE?

Johan Boussemaere en Isabel Delanote

WAT?

Biologisch melkvee en akkerbouw

WAAR?

Diksmuide

BIO SINDS?

2016

AANTAL HECTARE?

115

Duizenden jaren geleden stroomde de zee tot in het land van Melk en Honing, maar de afgelopen eeuwen werd hier geboerd. Johan en Isabel zijn intussen de derde generatie. Ze houden een 135-tal melkkoeien: "Mijn grootouders verwerkten hun melk tot boter. Diksmuide is de boterstad. Toen mijn vader het bedrijf overnam begin jaren 1970, pleitte Europa volop voor groei. Hij ging van 20 naar 80 Holstein-koeien, veel boeren verklaarden hem gek. Toen wij omschakelden naar bio, herhaalde die geschiedenis zich op een bepaalde manier."

In 2015 schafte Europa het melkquotum af. Johan en Isabel zagen bij collega-boeren stallen verschijnen voor honderden koeien die het hele jaar door binnen staan. "We stonden voor de keuze: meedoen of niet? Die weg wilden wij niet op. Toen ik de bank liet weten dat wij wilden omschakelen naar bio, dachten ze dat ik een grap maakte." Ze waren niet de enigen: uiteindelijk zetten 12 melkveebedrijven de stap naar biologische landbouw.

Voor Johan zijn leefbaarheid en autonomie erg belangrijk. De keuze voor biologische landbouw helpt hem daarbij: "Er zit een systeemfout in het huidige landbouwmodel. Mijn ouders verkochten tarwe aan 5 frank per kilo, nu is de prijs voor tarwe 8 frank. Toch is de prijs van het brood maal 15 gegaan. Omdat een landbouwincome niet wordt geïndexeerd, moeten boeren hun productie elke 20 jaar verdubbelen om het leefbaar te houden. Dat lijkt toch een beetje op slavernij, niet? Daarom zie je ook steeds minder boeren en steeds grotere bedrijven. Ze spreken daarbij vaak over schaalvoordelen, maar over de nadelen wordt gezwegen, bijvoorbeeld dat koeien niet meer buiten komen."

Sowieso is de afzet voor bio een uitdaging. Nochtans is er veel potentieel. "Alleen moeten supermarkten en voedingsbedrijven meer hun nek uitsteken. Zij hebben de marktmacht om verandering in gang te zetten. Maar heel vaak willen ze bio blijven zien als luxeproduct. Tijdens de crisis van 2022 was de gangbare melkprijs gelijk aan de biologische melkprijs. Toch bleef biomelk in de winkelrekken een stuk duurder. De marges waren gewoon groter."

Johan: "Toen ik omschakelde, dacht ik ook: ik moet me blijven openstellen. Zeker in bio is dat belangrijk. Daarom ook dat ik actief betrokken ben in onderzoek, onder meer in het Lighthouse-project van CCBT en BioForum vzw (zie ook pagina 18). Als boer heb ik zo ook het voordeel om mee op de eerste rij te staan."

Kaas maken en met je product naar buiten komen: volgens Johan is het ook een oefening in trots zijn. "Dat is niet makkelijk voor een boer, en al helemaal niet voor een West-Vlaming. (lacht). Maar ik ben zeker trots op de keuze die we meer dan 10 jaar geleden gemaakt hebben."

"Ik ben actief betrokken in onderzoek. Zeker in bio is dat belangrijk."

MEER WETEN?

www.hetlandvanmelkenhoning.be

Dat was voor Johan en Isabel ook het signaal om op zoek te gaan naar andere afzetvormen. Ze wilden onafhankelijker worden van de markt. Sinds 2021 verwerken ze een deeltje van hun melk tot kaas, die ze verkopen op de markt en via collega's. "De bedoeling is dat mijn vrouw en ik ons op termijn alleen nog maar met de kaas bezighouden. Onze drie dochters zijn geïnteresseerd om de boerderij over te nemen."

DZJING

WIE?

Jeffrey Balrak

WAT?

Biologische alcoholvrije gemberdrank

WAAR?

Mol

BIO SINDS?

2021

Tijdens de coronaperiode hadden veel sectoren het moeilijk. Ook in het IT-bedrijf waar Jeffrey Balrak werkte rommelde het. Jeffrey: "Ik werkte graag in de IT, maar mijn echte passie lag al lang in de keuken bij het creëren van smaken. Iets met voeding doen was een stille droom van me."

Jeffrey startte in bijberoep met het ontwikkelen van een gemberdrank. "Ik heb een heel persoonlijke band met gember. Ik ben half Surinaams en daar is huisgemaakte gemberlimonade standaard aanwezig op elk feest. Die hebben een heel specifieke kruiding, met onder andere amandel en kruidnagel. Die traditie was ook de aanzet voor DZJING"

Toen Jeffrey uiteindelijk ontslagen werd in 2021, was DZJING al goed gestart. Met een extern bedrijf dat de drankjes produceerde en een leverancier van Peruviaanse gember. En de keuze voor bio? Die was er van bij de start. Jeffrey: "Ik wou sowieso iets maken dat 100 procent natuurlijk was. Bij biologische ingrediënten is die garantie er. Dankzij het biolabel maken we onze keuze ook meteen duidelijk aan de consument. Maar dat is niet het enige. Wij werken bijvoorbeeld ook met fairtrade-ingrediënten."

Jeffrey stapte in een voor hem onbekende wereld, zonder netwerk. De eerste jaren was dat best pittig. "Elke maand leek er wel een nieuw gemberdrankje op de markt te verschijnen. Dat was best overweldigend, maar het hielp ons vooral ook om onze eigen identiteit heel scherp te definiëren. Wij willen een verfijnd alcoholvrij aperitief aanbieden, op basis van gember en limoen. We zijn intussen vijf jaar verder en achterom kijken doen we niet. We hebben intussen drie varianten. Een vierde wordt binnenkort gelanceerd. Twee daarvan zijn al in de prijzen gevallen op gespecialiseerde wedstrijden voor alcoholvrije aperitiefdranken."

Klanten vindt Jeffrey onder meer via beurzen. Zo nam hij al deel aan BioXpo en aan de groepsstand van BioForum op Tavola. "Ik ben in dit avontuur gestapt zonder omkadering, en dat zoek je wel als beginnend ondernemer. BioForum geeft me ondersteuning in het bioverhaal. Daarom ook dat ik lid ben. Op zo'n groepsstand leer je ook weer andere bedrijven kennen. Netwerken blijft belangrijk."

"Ik vind het belangrijk om een positieve impact te hebben op de samenleving."

Jeffrey gelooft ook in de waarden waar bio voor staat. "Een bedrijf moet natuurlijk rendabel zijn om te kunnen blijven bestaan, maar daarnaast vind ik het belangrijk om een positieve impact op de samenleving te hebben. Dat doen we door in te zetten op bio, maar ook op fair trade. En door onze samenwerking met maatwerkbedrijven. Klanten waarderen het als je die maatschappelijke verantwoordelijkheid opneemt."

Jeffrey houdt zijn blik dus scherp op wat voor hem ligt. Hij weet goed waar hij met DZJING naartoe wil. "Onze grootste uitdaging is blijven groeien. Op dit moment komt 40 procent van onze omzet uit horeca, 60 procent uit retail, onder meer via de Oxfam-wereldwinkels. Wekelijks kiezen nieuwe klanten voor DZJING. We kijken er naar uit om samen te werken met een biogroothandel of verdeler. Dat vele horecazaken al vijf jaar DZJING op de kaart hebben maakt me heel trots."

MEER WETEN?

www.dzjing.be

Goutte

WIE?

Reinier Hoon

WAT?

Biologische groenten en verkoop markt

WAAR?

Riemst

BIO SINDS?

2021

AANTAL HECTARE?

5,5

De ouders van Reinier Hoon hadden een wijnhandel, maar Reinier zelf was al van jongs af gefascineerd door het telen van groenten. "Voeding stond in ons gezin centraal. Ik ging vaak helpen op boerderijen in de buurt en op mijn vijftiende teelde ik zelf groenten op 15 are."

Voor hij begon met Goutte had Reinier een carrière in de academische wereld. "Ik had politieke filosofie gestudeerd, omdat ik altijd op zoek ben naar hoe onze samenleving beter en rechtvaardiger kan. Maar uiteindelijk vond ik werken aan de universiteit toch te beperkend. Ik zocht naar concretere manieren om de wereld te veranderen en kwam toen terug bij de landbouw. Voeding is uiteindelijk ook een taal."

Reinier begon met groenten te telen voor een restaurant in Maastricht, net over de grens. Intussen groeien er op de velden van Goutte tientallen groenten. Die verkopen ze in hun eigen hoewinkel, op de markt en aan verschillende horecazaken. "Ik richt me met mijn groenten op smaak. Ik teel bijvoorbeeld verschillende variëteiten van radicchio. Restaurants zijn daar enthousiast over."

Het gebrek aan gewasdiversiteit vindt Reinier dan ook een probleem. "We komen van een enorm divers landschap, maar het genetisch materiaal van gewassen is de afgelopen vijftig jaar enorm verschaald. Ik denk dat bio zich wel kan onderscheiden met bijzondere variëteiten, die misschien niet productiviteit als eerste doelstelling hebben, maar wel smaak. Daarom ook dat ik aan de Universiteit van Maastricht begonnen ben aan een meerjarig onderzoeksproject rond de veredeling van Brassica Oleracea, of kool in de volksmond. Daarmee wil ik aan burgers de culturele kant van landbouw tonen en hen inspireren om op een creatieve manier aan de slag te gaan met kruisen en veredeling."

FOTOGRAFIE
Astrid Agemans

"Voeding is ook een soort taal."

Dat rechtstreekse contact met een gemeenschap vindt Reinier ook twee keer per week op de markt, in Kanne en in Visé. De markt is zijn grote liefde. "Marktkramers waren voor mij als kind een soort rocksterren. Het is een eer om daar nu tussen te staan. Daarnaast heeft een markt iets bijzonder laagdrempeligs. Toen ik pas begon, volstonden enkele planken om er mijn groenten te kunnen verkopen. Tot slot vind ik het fijn dat hier alle lagen van de bevolking samenkomen. Waar heb je dat nog?"

De keuze voor bio was voor Reinier vanzelfsprekend, omwille van die kwaliteit die het garandeert. "Nochtans zitten er in mijn regio niet veel biobedrijven. Ik heb ook altijd veel contact gehad met gangbare collega's. En om eerlijk te zijn, het zijn zij die me op weg geholpen hebben."

Het gesprek aangaan, daar pleit Reinier nog het meest voor, ook over de uitdagingen die de biosector zelf heeft. "Het biolabel maakt voor mensen duidelijk volgens welke regels ik teel, maar dat mag niet het eindpunt zijn. Interessanter zijn de vragen die daarop volgen. Hoe ga je als boer om met de bodem? Met welke rassen werk je? Hoe hou je het landschap gezond? Op dat vlak is er bij bio ook nog wel wat winst te boeken."

MEER WETEN?

www.goutte.eu

FOTOGRAFIE
Astrid Agemans

Zieke leefomgeving creëert zieke kinderen

Kinderarts-infectioloog Daan Van Brusselen heeft een missie: de leefomgeving van onze kinderen gezond maken. Die drijfveer groeide onder andere tijdens zijn jarenlange werk voor Artsen Zonder Grenzen en Dokters van de Wereld. Daarbij ziet hij een cruciale rol weggelegd voor de biologische landbouwsector.

FOTOGRAFIE
Astrid Agemans

WIE?

Daan Van Brusselen

PRINCIPES?

Gezondheid

FOTOGRAFIE
Tom Palmaers

"Ik vertrok naar het Zuiden om kinderen met tropische ziektes te genezen, maar ik botste al snel op de grenzen van de geneeskunde", zegt Van Brusselen. "Zo zag ik dat milieuvervuiling een belangrijkere rol speelt bij de gezondheid van kinderen dan ik oorspronkelijk dacht. De omstandigheden waarin kinderen opgroeien, de luchtverontreiniging of de blootstelling aan pesticiden en andere toxische stoffen, hebben een grotere impact op hun gezondheid dan hun genetische achtergrond. Als de leefomgeving ziek is, worden kinderen ook ziek."

Een sleutelmoment in zijn loopbaan was toen hij in Congo een meisje met leukemie niet kon helpen. "De zorg die zij nodig had, was zo complex en duur dat het onhaalbaar was om haar te helpen in een context waar

de gezondheidszorg niet goed functioneert. Dan besef je pas hoe belangrijk preventie is, en hoe weinig de samenleving daarin investeert. Ook bij ons blijven we symptomen bestrijden, terwijl de oorzaken van onze ongezonde leefomgeving onvoldoende aangepakt worden."

Onze planetaire gezondheid is wat Daan drijft. Hij schreef er een doctoraatswerk over, en vorig jaar verscheen zijn 'Dagboek van een kinderarts zonder grenzen', waarin hij vlot allerlei wetenschappelijke inzichten combineert met concrete verhalen uit zijn dokterspraktijk. Hij brengt er een levendige getuigenis, doorspekt met verontwaardiging die hem tegelijk tot actie aanzet. "Veel mensen, ook jonge ouders, zijn zich nog veel te weinig bewust van de impact van de leefom-

geving op de gezondheid van kinderen. Daar wil ik verandering in brengen."

Pesticiden was je niet zomaar weg

Neem nu pesticiden. "We krijgen als consument steevast het advies dat we groenten en fruit moeten wassen. In de jaren 1970, toen nog veel poedervormige pesticiden werden gebruikt, was dat ergens nog zinvol. Maar nu weten we uit onderzoek dat de bestrijdingsmiddelen van vandaag veel dieper in groenten en fruit doordringen. Dat is vooral zo bij aardbeien, frambozen of andere fruitsoorten met een zachte textuur. Wassen is zinvol om bacteriën op het fruit weg te wassen, maar het doet nauwelijks iets aan het pesticideprobleem."

"We weten nog te weinig over de effecten van bestrijdingsmiddelen op onze gezondheid. Desalniettemin is de link tussen sommige stoffen en de ziekte van Parkinson of bepaalde kankers duidelijk. De overheid tracht ons te overtuigen dat pesticidenresidu's 'onder de norm' blijven. Maar wat betekent dat? Alle normen zijn gebaseerd op gebrekkige data. De evaluaties houden geen rekening met langdurige blootstelling, en al helemaal niet met de kwetsbaarheid van kinderen. Ook het cocktaileffect als gevolg van blootstelling aan verschillende schadelijke chemicaliën tegelijk, wordt niet meegenomen. Daar zicht op krijgen, vergt grote en complexe studies en die worden maar zelden uitgevoerd."

Als infectioloog is Van Brusselen bijzonder scherp over het optrekken van de norm voor 1,2,4-triazolen in het drinkwater. "Wij gebruiken azolen in de geneeskunde om levensbedreigende schimmelinfecties te bestrijden, bv. bij kinderen die leukemie hebben. Vaak is hun immuunsysteem als gevolg van chemotherapie zodanig verzwakt, dat ze erg vatbaar zijn voor dergelijke infecties. Dat medicijnen zoals azolen zomaar over de velden mogen gespreid worden, is hallucinant. Zo geraken schimmels resistent en verliezen wij in het ziekenhuis een cruciaal wapen om kinderen te redden."

Bio als hefboom voor gezondheid

"Vier op de vijf chronische aandoeningen kan je voorkomen met een gezonde levensstijl. Voeding is daarbij cruciaal." Van Brusselen pleit voor een meer plantaardig dieet. "Goed voor mens en planeet. Het verlaagt het risico op chronische ziekten én je hebt minder grond nodig om al dat vee te voeden met

alle gevolgen van dien op vlak van ontbossing en CO2-uitstoot."

Van Brusselen breekt ook een lans voor biologische voeding. "Bio bevat minder pesticiden, minder zware metalen zoals cadmium en minder additieven. Studies tonen ook aan dat biologische voeding vaak meer antioxidanten bevat."

"De overheid tracht ons te overtuigen dat pesticidenresidu's 'onder de norm' blijven. Maar wat betekent dat?"

En er is nog een andere reden om voor bio te kiezen. "Waar je woont, blijkt vaak belangrijker dan wat je precies eet. We moeten niet alleen kijken naar pesticidenresidu's in voeding, maar ook naar datgene wat in de lucht hangt, je huis binnenwaait en in huisstof terecht komt." Hij verwijst naar studies waarin tientallen pesticiden in huisstof werden teruggevonden. "Ook binnenshuis ontsnap je niet aan blootstelling", concludeert hij.

"Kinderen die opgroeien op het platteland zijn meer blootgesteld aan pesticiden. Bij adolescenten in landbouwregio's worden hogere waarden van AMPA, een afbraakproduct van glyfosaat, in de urine gevonden. In Franse wijnregio's is aangetoond dat naarmate het landbouwareaal in de omgeving toeneemt, ook het aantal kinderen met kinderleukemie stijgt. Kiezen voor biologische voeding is niet alleen goed voor je eigen gezondheid, je werkt ook mee aan een gezondere leefomgeving voor boerengezinnen en omwonenden."

Koppelkansen

De keuze voor bio is daarom een maatschappelijk keuze, aldus Van Brusselen, die ook naar

het beleid wijst. "Via openbare aankopen, zoals biologische en plantaardige schoolmaaltijden, of een BTW-vermindering voor plantaardige en biologische producten kunnen beleidsmakers gezonde voeding toegankelijker maken. Of waarom geen verplichte duidelijke vermelding van welke pesticiden allemaal gebruikt zijn bij het telen van de groenten die je koopt?" Hij ziet ook een rol weggelegd voor supermarkten. "Vaak zit bio verstopt in een klein hoekje. Het wordt zelfs in single-use plastic verpakt, terwijl we weten dat uit single use plastic gemakkelijk hormoonverstorende stoffen zoals ftalaten vrijkomen. Dat geeft een verkeerd signaal. Ook daar moeten we vanaf."

Volgens Van Brusselen staat gezondheidswinst zelden los van ecologische of maatschappelijke winst. "Maatregelen die goed zijn voor milieu en klimaat, zijn bijna altijd goed voor de gezondheid van kinderen", stelt hij. "Op dergelijke koppelkansen moeten we massaal inzetten!"

MEER WETEN?

'Dagboek van een kinderarts zonder grenzen' is verschenen bij uitgeverij Borgerhoff & Lambergts, ISBN 9789493443990. Daan Van Brusselen is ook gast spreker tijdens Bio2Bio op 27 augustus. Schrijf je in op www.bioforum.be/bio2bio_2026.

Over milieu en gezondheid van kinderen

Samen bereiken we 'm wel!

Wij zijn Horizon Natuurvoeding, uit IJsselstein. We maken biologische producten - vooral notenpasta's en tahin - en doen dat al sinds 1978. Wat we maken is in de basis eenvoudig, maar wat erachter zit, is dat niet.

Onze producten (en de processen die eraan voorafgaan) zijn eigenlijk nog precies dezelfde als 50 jaar terug. Niet omdat we ze niet kunnen veranderen, maar omdat we het simpelweg niet willen. Tijden veranderen, maar omstandigheden eigenlijk niet. Grondstoffen komen ergens vandaan, mensen werken ermee en daar gaat tijd overheen. En ergens aan het eind van die keten staat een potje, een zakje of een merk. Maar daar houdt het niet op.

Want tussen zo'n product en een voedselketen die 100% biologisch is, is nog een lange weg te gaan. Dat krijg je niet in één keer voor elkaar, en zeker niet alleen. Als iedereen doet wat ie moet doen, komen we er wel. Maar we moeten het samen doen.

WAAR HET BEGON

Het begon allemaal zo klein als een sesamzaadje. In een studentenkamer, waar Gaston Smit tahin van sesamzaad maakte. Zonder groot plan - meer omdat het gewoon logisch was, dan omdat het slim leek. Sesamzaad erin, malen, klaar. Wat toen werkte, werkt nog steeds.

Van daaruit groeide het stap voor stap verder. Van tahin naar andere pasta's, van sesam naar pinda's, amandelen en hazelnoten. Niet omdat er een strategie lag, maar omdat het voor de hand lag om door te bouwen op wat er al was.

Een betere wereld begint met betere aarde

TUSSEN BOER EN BORD

Wij staan niet aan het begin van de keten en ook niet aan het eind, maar ergens in het midden. We werken met grondstoffen die ergens vandaan komen en met mensen die ze verbouwen, oogsten en verwerken - vaak al jaren, soms decennia.

Dat is geen romantiek, maar hoe biologisch werkt. Je bouwt relaties op en leert hoe een oogst zich gedraagt, wat een seizoen doet en wanneer iets goed is en wanneer net niet.

HOE WE WERKEN

We maken producten zelf, of zo dicht mogelijk op het proces. Niet om controle te houden, maar om te begrijpen wat er gebeurt - wat erin gaat, wat eruit komt en wat tijd nodig heeft.

We versnellen weinig en forceren niets. Wat de oogst oplevert, dat verwerken we. Is er minder, dan is er minder. Is het anders, dan is het anders. Natuurproducten kunnen verschillen. In veel gevallen is dat reden om bij te sturen, om iets toe te voegen of om het gelijk te trekken. Wij doen dat niet.

NIET MOOIER DAN HET IS

Onze producten zijn zo goed als de grond waarop ze groeien, de mensen die ermee werken en de seizoenen die mee beslissen. Niet mooier dan dat. Dat maakt het werk soms lastig, maar ook overzichtelijk. Er zit rust in. Je weet waar je aan toe bent. En je weet dat niet alles maakbaar is.

Biologisch werken is voor ons geen keuze, maar een uitgangspunt. We voegen weinig toe en laten liever weg wat niet nodig is. Dat klinkt eenvoudig, en dat is het ook. Alleen niet altijd makkelijk.

WAT ERUIT ONTSTAAT

Wat we maken, komt niet altijd onder één naam naar buiten. In de loop van de tijd zijn er verschillende vormen ontstaan. Niet omdat we merken wilden bouwen, maar omdat niet iedereen hetzelfde zoekt.

Maar achter die verschillen zit steeds hetzelfde. Zelfde grondstoffen, zelfde werkwijze - alleen de vorm verschilt.

Zo hebben we in Nederland het merk Horizon, en daarbuiten MONKI. Twee namen, maar ontstaan uit precies dezelfde manier van werken. De producten komen uit dezelfde keten en volgen dezelfde keuzes.

MONKI-producten liggen bijvoorbeeld in België bij Bio-Planet, voor mensen die misschien nooit van Horizon hebben gehoord, maar wel op zoek zijn naar hetzelfde soort product.

OOK VOOR ANDEREN

En soms maken we producten die niet onder onze eigen naam verkocht worden. Voor winkels of andere merken. Niet omdat we iets anders doen, maar omdat we hetzelfde werk ook voor anderen kunnen doen.

De grondstoffen blijven hetzelfde. De werkwijze ook. Alleen het etiket verandert.

SINDS 1978

We maken dingen die de moeite waard zijn. Niet omdat ze nieuw zijn, maar omdat ze kloppen. En dat doen we nog steeds op dezelfde manier.

• HORIZON NATUURVOEDING

INTERNE SECTOR

Nieuw gezicht bij BioForum

Sinds begin dit jaar is Filip Živković beleidsmedewerker bij BioForum vzw. Tijd om hem aan de sector voor te stellen.

Welkom bij BioForum, Filip. Wat deed je voor je bij BioForum aan de slag ging?

Ik heb verschillende dingen gedaan waar ik soms zelf verbaasd op terugkijk. Zo werkte ik een tijdje voor een Japanse krant, ben ik op televisie gekomen in onder andere Azerbeidzjan, en heb ik een studie uitgewerkt rond natuurbegraafplaatsen. Maar mijn voornaamste werkervaring was bij de FOD Buitenlandse Zaken. Daar hield ik me bezig met ontwapening en non-proliferatie. Ik volgde de regels op rond hoe we gevaarlijke wapensystemen zoals kernwapens konden tegengaan. Ik heb in mijn jobs altijd gezocht naar een antwoord op hoe de samenleving er zou moeten uitzien. Zo geraakte ik steeds meer geïnteresseerd in biologische landbouw.

Een gevarieerd cv. Wat ga je doen bij BioForum?

Officieel heb ik de functie beleidsmedewerker, maar ik omschrijf het zelf liever als lobbyist. Dat klinkt ook meer sexy bij mensen. Wanneer ze daar dan over doorvragen,

kan ik meteen uitleggen waarom bio zo belangrijk is. Ik behartig dus de belangen van de biosector tegenover beleidsmakers, bijvoorbeeld op het Agentschap Landbouw & Zeevisserij, maar ook bij de verschillende overheidsagentschappen waar landbouwers mee te maken krijgen.

Wat spreekt je aan bij werken in de biosector?

Ik vind het vooral boeiend dat er achter bio een vorm van systeendenken schuilt. Bio benadert landbouw als een ecosysteem en niet als een fabriekslijn. Ik merkte dat ik zelf steeds meer vragen begon te stellen over onze relatie tot de natuur en voeding, terwijl er tegelijk steeds meer kwade boeren in het nieuws kwamen. Voor hen had ik ook begrip, maar de staat van de natuur is wat ze is. Biolandbouw is voor mij het juiste alternatief en ik wil me ervoor inzetten met de skills die ik heb.

Welke ervaring neem je mee?

Beleidservaring. Zowel in de media als bij

de overheid heb ik van dichtbij gezien hoe beslissingen tot stand komen. Bij BioForum denk ik dat ik meer dan ooit zelf impact kan hebben op het beleid. Met bio of landbouw heb ik dan weer niet zoveel ervaring, buiten dat ik zelf al veel naar de lokale bio-winkel ging, zeker voor alle verse voeding.

Waar kijk je het meest naar uit in de nieuwe functie?

Boeren bezoeken op hun domeinen. Toegegeven, ik ga veel vaker ambtenaren zien in mijn functie en dat is ook waar mijn expertise ligt. Maar ik ben altijd een stadsjongen geweest en het is hoog tijd om van dichtbij te zien waar ons eten vandaan komt.

Is er nog iets dat mensen over jou moeten weten?

Misschien dat ik enorm kan genieten van goed eten? En van goed leesvoer.

MEER WETEN?

Je kan Filip altijd bereiken via filip.zivkovic@bioforum.be.

Bio zoekt boeren

Voor boeren die meer willen weten over omschakeling naar de biologische landbouw is BioZoektBoer het aanspreekpunt. Zij sensibiliseren, informeren en adviseren rond omschakeling.

FOTOGRAFIE
Kobe Van Looveren

WIE?

Bart Thoelen

Iedereen met interesse in omschakeling naar biologische landbouw kan voor een oriënterend gesprek aankloppen bij BioZoektBoer. Vanuit dit gesubsidieerd project worden kansen en uitdagingen op maat bekeken en een stappenplan uitgewerkt. BioZoektBoer-adviseur Bart Thoelen vertelt ons hoe ze te werk gaan.

Thoelen: "We behandelen per jaar een honderdtal unieke adviesvragen, volgen een tiental omschakeltrajecten van dichterbij op en geven daarnaast nog vormingen of lezingen. Met infostands op landbouwevenementen en gerichte communicatie via de landbouwpers proberen we in de eerste plaats het draagvlak voor bio binnen de landbouwsector te vergroten. We gaan ook proactief te werk. We zijn

zichtbaar in starterscursussen en hogescholen, we betrekken collega-technische-consulenten in onze activiteiten en benaderen erfbedrevers met nieuwe inzichten."

Die gerichte aanpak heeft effect. Thoelen: "Bij een bevraging antwoordde 92% van de respondenten dat ze na het contact voldoende geïnformeerd waren. Inzicht in de haalbaarheid voor de eigen bedrijfssituatie werd daarin het vaakst benoemd als meerwaarde. 37% van de bedrijven waar we contact mee hadden, zetten de stap naar bio, 24% ondernam verdere stappen maar is nog niet gecertificeerd. 33% ondernam na contact met ons niets. Ook een negatief advies rond bio-omschakeling kan trouwens een juiste uitkomst zijn van ons werk."

In welke sectoren zit vandaag het meeste potentieel voor omschakeling?

Het huidige stikstofdecreet zet een rem op omschakeling in dierlijke sectoren. Daardoor zit het meeste potentieel vandaag de facto in de plantaardige sectoren. Bio is een vraagmarkt, en dat willen we graag zo houden. Daar kijken we dus ook naar.

We zien in de praktijk steeds meer zij-instromers. Dat is een fijne evolutie, maar ook een uitdaging: deze profielen hebben meer aandacht nodig dan we kunnen bieden. We moedigen hen aan om langdurige opleidingen en stages te volgen, zoals Landwijzer.

Wat motiveert boeren om te kiezen voor omschakeling?

Positieve verhalen, praktische toepassingen van hoe het anders kan, een positieve dynamiek in een bestaande groep van bio-boeren. Maar ook een betere en stabielere prijsvorming. Vertrouwen in een goede technische consultant is ook belangrijk. Daarom proberen we vanuit BioZoektBoer steeds tijdig de link te leggen met sectorspecifieke technische consultants.

En wat houdt gangbare boeren die willen omschakelen alsnog tegen?

Daar zijn verschillende oorzaken voor. Het kan gaan om gebrek aan een afzetmarkt, onzekerheid rond opbrengsten, bestaande aflossingen die een grote omslag verhinderen, weerstand in het gezin, enzovoort. Voor sommige landbouwers is de context momenteel te onzeker om de sprong naar bio te wagen.

Extra inspanningen vergoed

Wat zijn de valkuilen en kansen van bio?

Arbeid kan een grote valkuil zijn. Mechanische onkruidbestrijding kan erg tijdsintensief worden. Technologische evoluties bieden kansen, maar daar hangt wel een prijskaartje aan vast.

Anderzijds kan het toepassen van de principes uit het bio-lastenboek ook meer opleveren. Ik kom wel eens bij gangbare landbouwers die nieuwe, natuurlijke evenwichten in hun bedrijfsmodel hebben gevonden, maar ontevreden zijn omdat die extra inspanningen niet worden vergoed door hun afnemer. Voor hen kan omschakeling een kans zijn.

Wat is er nodig voor een bedrijf om succesvol om te schakelen?

Mindset is erg belangrijk: je moet vooral geloven in de principes van het biologische lastenboek en willen groeien in de kringloop-

gedachte die eigen is aan een biologische bedrijfsvoering.

Houden jullie contact met bedrijven die omschakeling achter de rug hebben?

Dat is niet onze rol, maar ik probeer met de bestaande biobedrijven in contact te blijven door actief deel te nemen aan de Werkgroep Bio binnen Boerenbond.

Het zijn moeilijke jaren geweest voor de landbouw. Merk je dat aan het aantal aanmeldingen?

De afgelopen jaren zat bio inderdaad wat in de verdrukking. Dat zagen we ook in het aantal inschrijvingen op vormingen. De realiteit in het veld steekt sterk af tegen de Europese ambities in de Green Deal. Ook het geloof in de biomarkt heeft onder gangbare landbouwers een flinke knauw gekregen. De biosector ging lang prat op zijn onafhankelijkheid, maar de koopkracht- en energiecrisis hebben ook op de rendabiliteit van biobedrijfsmodellen in de land- en tuinbouw gewerkt.

Om ook biobedrijven met een ontwikkelingsvraag te ondersteunen, hebben we samen met Guy Depraetere van ABS een biobedrijfscan op poten gezet. In een eerste gesprek gaan we vooral luisteren en zoomen we in op de huidige bedrijfssituatie. In een tweede gesprek stellen we twee tot drie ontwikkelingspisten voor waarin we ook een korte maar actieve begeleiding kunnen bieden. Dat kan gaan van een nieuwe bedrijfsstrategie uitwerken, een kostprijsberekening uitvoeren, een nieuwe cultuur rond bedrijfsoverleg ...

Merk je dat jonge boeren anders naar bio kijken dan de vorige generatie?

Uit een recente ledenbevraging van Boerenbond blijkt dat het geloof in bio als

realistische optie verkleint onder gangbare landbouwers. Er bestaat wel groeiende interesse in agro-ecologische toepassingen en regeneratieve landbouw. Ik vind dat een bijzondere vaststelling en concludeer daaruit dat de biosector vandaag met een imagoprobleem zit. Heel wat gangbare landbouwers blokkeren al op de term bio, die ze associëren met zeer arbeidsintensieve, maar weinig rendabele bedrijfsmodellen. Bovendien zien ze ons als een sector die bediend wordt met uitzonderingen en die de lat verhoogt voor de gehele land- en tuinbouw ... Het is dus belangrijk dat we vanuit BioZoektBoer kunnen nuanceren en sensibiliserend werken.

Waar staat bio volgens jou binnen 10 jaar in Vlaanderen?

We bevinden ons momenteel in een cruciale periode. Voor bedrijven die kiezen om hun bedrijfsvoering te intensiveren, zal bio-omschakeling later minder haalbaar worden.

Vanuit Boerenbond hoop ik vooral impact te hebben op bestaande, gangbare bedrijven en de belangen van potentiële omschakelaars te helpen verdedigen. Binnen tien jaar hebben we hopelijk een duurzame, marktgerichte groei gerealiseerd en is bio weer hip bij het brede publiek.

MEER WETEN?

BioZoektBoer wordt ondersteund door BioForum, ABS en Boerenbond. Boerenbond voert het project uit in de praktijk. Neem een kijkje op www.biozoektboer.be

Lichtbakens van kennis

De holistische aanpak van biologische veehouderij vraagt om langetermijnmonitoring en specifiek onderzoek. In Vlaanderen is er binnen de onderzoeksinstellingen echter geen infrastructuur voor biovee. Het lighthouse-project onderzoekt of bestaande boerderijen de rol van onderzoeksplek op zich kunnen nemen.

FOTOGRAFIE
Sophie Nuytten

VOOR WIE?

De hele biosector

PRINCIPES?

Zorg

De biologische sector kent in de plantaardige sector een lange traditie van participatief en praktijkgericht onderzoek. Denk aan de Biobedrijfsnetwerken en de praktijkcentra. Daarbij staan de ervaringen kennis van de landbouwers centraal. Voor de biologische dierlijke sector is het probleem dat het vandaag aan onderzoeksinfrastructuur ontbreekt, waardoor er te weinig kennisopbouw en innovatie is. Nochtans wil Vlaanderen tegen 2027 de omzetwaarde van de biologische

dierlijke productie laten groeien naar 5% van de totale dierlijke productie. Daar is niet alleen afzet voor nodig, maar ook kennis en innovatie.

Lighthouse-bedrijven zouden hierop een antwoord kunnen bieden. Een lighthouse-bedrijf is een landbouwbedrijf waar ook een leeromgeving wordt gecreëerd. Die vervult drie functies. Ten eerste is er het on-farm onderzoek, waarbij experimenten niet plaatsvinden in een proefstal, maar in echte bedrijfsomstandigheden. Ten tweede worden gegevens systematisch en langdurig verzameld, ook buiten individuele onderzoeksprojecten. Meten is weten. Dat laat bijvoorbeeld toe om de positieve langetermijneffecten van biologische veehouderij wetenschappelijk te onderbouwen. Ten derde is het ook een demonstratieplek, waar colle-

ga-veehouders, adviseurs, onderzoekers en beleidsmakers uit de biologische en gangbare veehouderijsector kennis en ervaringen kunnen uitwisselen in een herkenbare en geloofwaardige praktijkcontext.

BioForum, CCBT en ILVO deden in samenwerking met bioveehouders een eerste verkennend onderzoek naar hoe dat er zou kunnen uitzien.

Langetermijnonderzoek

De biosector werkt vanuit een kringloopgedachte, die minimale milieu-impact nastreeft met een hoog niveau van biodiversiteit en dierenwelzijn. Die brongerichte systeemaanpak staat niet centraal in het beleid, dat veehouders vaker richting technologische end-of-pipe-oplossingen stuurt.

Dat is ook voelbaar in het onderzoek voor de gangbare veehouderij en in de bestaande proefstallen. De kennisnoden liggen voor biologische veehouders veelal anders dan de antwoorden die gangbaar onderzoek geven. Zeker voor meer intensieve sectoren zoals varkens en kippen, wijkt de bedrijfsvoering vaak sterk af van de gangbare productiewijze.

Bovendien zijn veel vraagstukken in de biologische veehouderij van nature langetermijnkwesties. Denk aan de mineralenhuishouding op een melkveebedrijf, de relatie tussen kruidenrijke weilanden en de gezondheid van koeien, of de impact van buitenloop op ammoniakemissies. De mogelijke effecten van onderzoek worden vaak pas zichtbaar na meerdere jaren.

Precies daarom is een structuur nodig die verder gaat dan losse projectfinanciering. In een lighthouse-bedrijf is de landbouwer bovendien een evenwaardige kennispartner. Hij/zij wordt betrokken in elke fase: van probleemstelling, over formuleren van mogelijke oplossingen, planning, uitvoering en evaluatie van experimenten, tot communicatie van resultaten.

Groot draagvlak

Uit een eerste bevraging bij biologische veehouders, onderzoekers, adviseurs en beleidsmakers bleek er een groot draagvlak te bestaan voor zo'n lighthouse-aanpak. Biologische veehouders zien het als de kans op meer onderzoek dat echt aansluit bij hun praktijkvragen. Ze willen eigen hypothesen kunnen testen, gebruik maken van wetenschappelijke ondersteuning en tegelijk bijdragen aan de kennisopbouw van de hele sector. Langetermijnmonitoring zou hen ook helpen om de meerwaarde van bio beter te kunnen onderbouwen.

Voor onderzoekers biedt het lighthouse-model dan weer de mogelijkheid om onderzoek te doen in contexten die in een proefstal niet te simuleren zijn: variatie in management, bodem, klimaat en dieren maakt deel uit van de realiteit. Er ontstaat zo ruimte voor onderzoek op de lange termijn, meer systemisch en meer continuïteit door de projecten heen. On-farm demonstraties zijn voor collega-veehouders herkenbaar en overtuigend, precies omdat ze plaatsvinden in echte bedrijfsomstandigheden. Landbouwers gaan ook gemakkelijker leren van een light-

house-landbouwer dan van een onderzoeker. Tegelijkertijd verkleinen langetermijnrelaties met lighthouse-bedrijven de drempel voor nieuwe onderzoeksprojecten en verhogen ze de geloofwaardigheid van projectaanvragen, ook internationaal.

Ook bieden lighthouse-bedrijven voor beleidsmakers en onderzoekers een unieke kans om voeling te krijgen met de dagelijkse realiteit van een biologisch bedrijf. Dat ontbreekt nu vaak, waardoor proefopzetten de praktijk niet altijd even goed weerspiegelen.

Je zou kunnen stellen: onderzoekers zien patronen in data; veehouders zien patronen in hun dieren. Pas als je die twee samenlegt, begrijp je echt wat er gebeurt.

Uitwerking voor de toekomst

Die brede gedragenheid is een belangrijk vertrekpunt voor de verdere uitwerking. Het uiteindelijke doel is een netwerk van lighthouse-bedrijven dat de diversiteit van de Vlaamse biologische veehouderij weerspiegelt: meerdere bedrijven per deelsector, met voldoende regionale spreiding en variatie in

bedrijfstype. Op korte termijn ligt de prioriteit bij de melkveehouderij en de varkenshouderij. Op langere termijn is uitbreiding naar andere deelsectoren aangewezen.

Tijdens een beleidsworkshop in april 2026 werd verkend hoe het lighthouse-concept ingebed kan worden in de bestaande en toekomstige beleidsinstrumenten, met bijzondere aandacht voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), EIP-projecten en demobedrijven. Dat is nog niet zo vanzelfsprekend. Het verkennend onderzoek identificeerde een aantal criteria die nodig zijn om zo'n lighthouse-aanpak te kunnen realiseren:

1. Structurele financiering en kansen voor inbedding in GLB

Het lighthouse-concept sluit perfect aan bij Europese en Vlaamse beleidskaders voor praktijkgericht onderzoek. De langetermijn-aanpak vraagt natuurlijk ook een duidelijke financiering. Dit kan alleen werken met een structurele basisfinanciering, vergelijkbaar met de financiering van demobedrijven. Een projectaanpak volstaat niet. Daarnaast is ook een inbedding in het nieuwe GLB noodzakelijk voor een goede werking.

2. Experimenteerruimte

Lighthouse-bedrijven moeten net als onderzoeksinstellingen uitzonderingen kunnen krijgen op bestaande reglementering. Denk aan het gebruik van boerderijcompost of bepaalde reststromen in diervoeders. Nu bevinden zulke uitzonderingen zich op wetgevend vlak wat in een grijze zone.

3. Eerlijke vergoeding en heldere afspraken

Lighthouse-veehouders stellen hun bedrijf en tijd ter beschikking. Een vergoeding moet meer zijn dan een compensatie. Een correct bedrag toont erkenning en respect voor de bijdrage van de veehouder tegenover de hele sector. Er moeten duidelijke en gedragen afspraken gemaakt worden over rollen, vergoedingen, data-eigenaarschap, communicatie en bioveiligheid. Een schriftelijke overeenkomst hoeft niet juridisch zwaar te zijn, maar geeft rust voor alle partijen. We maakten een leidraad op over hoe een samenwerking tussen landbouwers, onderzoekers en derden optimaal kan verlopen.

4. Structurele samenwerking en engagement

Een structurele meerjarige samenwerking en engagement vanuit alle actoren en

organisaties betrokken bij de biologische veehouderij is noodzakelijk voor het slagen van het lighthouse-concept.

De volgende stap is nu een concreet, meerjarenplan en een formeel engagement van de betrokken veehouders en organisaties – BioForum, ILVO, de verschillende proefcentra, CCBT, en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en andere mogelijke partners.

MEER WETEN?

Lees meer over het project "Samenwerking met lighthouse-bedrijven in de biologische dierlijke sector in Vlaanderen" op www.bioforum.be/lighthouse. Je vindt daar ook de leidraad voor samenwerking tussen boeren, onderzoekers en derden.

Innovaties en trends in de biosector

De biosector blijft er eentje waar innovatie en ondernemerschap centraal staan. Ook aan de andere kant van de taalgrens valt er veel inspiratie te rapen.

Sinds 2018 komt de Waalse biosector jaarlijks samen op de Journée annuelle de Réseautage Bio. In 2026 vond die plaats op 10 februari. Op die dag werd ook de Prix de l'innovation bio uitgereikt. Die ging naar drie bedrijven die met hun innovatief idee de biologische sector vernieuwen of ondersteunen. Van de 31 kandidaten waren dit de drie winnaars:

Paniers Mini-Pousse

De winkelcoöperatie Agricovert heeft drie winkels en verkoopt er producten van aangesloten biologische producenten uit Waals-Brabant en Namen. Met hun project 'Paniers Mini-Pousses' kunnen toekomstige moeders zich inschrijven om elke week een gratis mand met biologische groenten en een brood te ontvangen, vanaf de 3de maand van de zwangerschap tot aan de geboorte. Het pilootproject, dat dankzij de steun van de provincie Namen mogelijk werd gemaakt, is geïnspireerd door een soortgelijk initiatief in Straatsburg. Het moet als voorbeeld dienen voor gezondheidspartners en mutualiteiten en draagt bij aan de toegang tot kwalitatieve biologische voeding.

www.agricouvert.be/paniers-mini-pousse-2

Américain – zelf te mengen

Met 'Américain à préparer' ontwikkelde de biologische vleesverwerkingscoöperatie 'En direct de mon élevage' een biologische américain die 'à la minute' thuis kan worden bereid. Je krijgt 165 g vacuüm verpakt gehakt américain en 60 g biologische américainsaus (Didden). Daardoor blijft het product ook langer houdbaar in de winkel. In februari 2026 werd er nog gezocht naar verkooppunten die het product zouden kunnen aanbieden. .

www.endirectdemonelevage.be/accueil.html

Mulchen met schapenwol

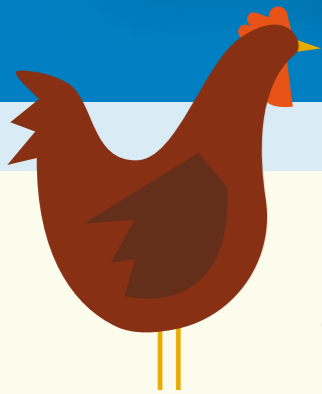
Woolconcept maakt isolatiematerialen van schapenwol, maar nu hebben ze een mulchvilt gemaakt. In tegenstelling tot bestaande mulchmaterialen (plastic, biologisch afbreekbare of plantaardige koolstofmaterialen), combineert het bodembedekking, natuurlijke stikstofbemesting en volledige biologische afbreekbaarheid. Deze innovatie, bruikbaar in de biologische landbouw, gebruikt vilt van 100% schapenwol, lokaal geoogst en verwerkt in België.

www.woolconcept.be

Dierenwelzijn

Met onze publicatie 'Bio kan de wereld redden' wil BioForum tonen hoe bio kan bijdragen aan oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen. In Bio Actief zoomen we telkens in op één of meerdere thema's uit de publicatie. Deze keer: Dierenwelzijn.

Biologische landbouw beperkt het aantal medische ingrepen en zet eerder in op preventie. Dat leidt tot gezondere dieren.

Biologisch vee krijgt meer leefruimte, voldoende strooisel en natuurlijk licht. Daardoor kunnen ze beter hun natuurlijk gedrag vertonen.

In de biologische landbouw kunnen dieren zo veel mogelijk naar buiten. Onderzoek toont aan dat dit hun welzijn ten goede komt.

Wat loopt er fout?

Het romantische beeld van een boerderijtje met enkele koeien, wat kippen en een varken strookt al lang niet meer met de realiteit. De afgelopen decennia werden veehouderijen alsmaar groter: ze hielden niet alleen meer dieren, maar begonnen zich ook te specialiseren. Die industrialisatie van de dierlijke productie had als effect dat kwantiteit voorrang kreeg op kwaliteit.

Dieren kregen daardoor minder ruimte en worden vaak binnengehouden. Doordat ze te dicht op elkaar worden gehouden, gaan ze uit verveling en frustratie soms hun soortgenoten pikken of bijten. Dan gaat men over tot het couperen van staarten, onthoornen of het kappen van snavels.

Een analyse van 38 studies uit Noordwest-Europa, uitgevoerd over 25 jaar, laat zien dat gemiddeld 28 % van de melkkoeien kreupel is. Belangrijke risicofactoren zijn: te weinig toegang tot weidegang, betonnen vloeren, ligplaatsen zonder diep strooisel, een slechte lichaamsconditie en een hoger lactatienummer (het aantal keer dat een koe gekalft heeft).

Dierenwelzijn heeft dus geen al te hoge prioriteit, al begint dat stilaan te veranderen. Door een aantal crisissen zoals de varkenspest, mond- en klauwzeer en de vogelgriep is er bij het brede publiek meer bewustzijn gekomen voor het welzijn van landbouwdieren. Voor een vijfde van de Europese consumenten is dierenwelzijn het belangrijkste aspect van 'duurzame' voeding.

Dierenwelzijn is in de eerste plaats een kwestie van respect. Levende wezens verdienen een pijnvrij leven en een bestaan waarbij ze hun natuurlijk gedrag kunnen uiten. Welzijn is dus meer dan de afwezigheid van ziekte, maar gaat ook over de leefomstandigheden. Op dat vlak is er nog veel werk aan de winkel.

Hoe behandelt bio dieren beter?

Dierenwelzijn is een van de kernwaarden voor de biologische landbouw. Daarom legt de bio-wetgeving hiervoor een aantal regels op. In de gangbare landbouw is er ook een groeiend bewustzijn en officiële adviezen zullen altijd pleiten voor meer aandacht voor het dier, maar meerdere dieronwaardige praktijken blijven desondanks toegelaten. In biologische landbouw zijn het gebruik van kooien, het aanbinden van herkauwers, dwangvoeding, het gebruik van muilbanden en elk gelimiteerd voederregime duidelijk verboden.

Biologisch gehouden dieren moeten naar buiten kunnen als het weer en de gezondheid het toelaten. Ze krijgen dus veel beweging, frisse lucht en ze kunnen zich op een natuurlijke manier gedragen. De voordelen van een buitenloop blijken uit recent onderzoek: leg-hennen die elke dag naar buiten kunnen, hebben minder schade aan hun verenkleed door verenpikken en ook minder pikwonden.

Ook de inrichting van de stal is belangrijk voor dierenwelzijn. Zo moeten biologische dieren strooisel hebben op de vloer van de stal, wat zorgt voor meer (lig)comfort. Tevens kunnen de dieren via het strooisel hun natuurlijke neiging tot wroeten, scharrelen en grazen goed kwijt. Ook moet er altijd afleidingsmateriaal voorzien zijn in de stal. Dit wekt nieuwsgierigheid en interactie bij de dieren op. Omdat ze beter gestimuleerd worden door hun omgeving zijn biologische varkens minder agressief en bijten ze elkaar minder.

Verminkingen als couperen van staarten en snavelkappen zijn daardoor veel minder nodig in de biologische veehouderij. Zulke ingrepen gebeuren dan ook niet systematisch en zijn bovendien strikt omkaderd en beperkt.

Vaak worden vogelgriep en infecties als reden genoemd om kippen binnen op stal te houden, maar er komen minder wilde vogels (die voor besmetting kunnen zorgen) in uitlopen die zijn begroeid met bomen of struiken. Begroeiing helpt zo indirect het risico op vogelgriep te verminderen. Biologische kippenhouders zorgen altijd voor begroeiing. Kippen zijn immers bosranddieren en voelen zich dan veiliger, omdat ze zich kunnen verschuilen voor roofdieren. Voor darmparasieten is de stal een groter risico: daar worden meer parasieteneitjes gevonden in de mest dan in de buitenloop.

Biologische dieren en gezondheid

Biologisch gehouden dieren krijgen 100% biologisch voer. Dat betekent dat het ruw- en krachtvoer geteeld wordt zonder chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen en kunstmest. Ook zijn ggo's, synthetische aminozuren en andere chemische additieven verboden. Bovendien krijgen biologische dieren een meer natuurlijk en divers dieet. Herkauwers moeten minstens 60% ruwvoeder zoals hooi en gras krijgen. Te veel krachtvoer als maïs of granen zorgt immers voor ontstekingen en verteringsproblemen en dus een zwakkere gezondheid.

Biologische boeren zorgen voor een diverse voeding voor hun dieren, bijvoorbeeld door kruidenrijk grasland in te zaaien. Dat zorgt voor een verscheidenheid aan mineralen en vitamines en dus ook gezondere dieren. Door dieren een kruidenrijke omgeving te bieden, kunnen ze deels zelf voor hun natuurlijke medicatie zorgen. Ze zoeken zelf instinctief naar bepaalde kruiden om een kwaal te verlichten of verhelpen.

De biologische vleeskippenproductie werkt uitsluitend met traaggroeiende rassen: de dieren leven dubbel zo lang dan gangbare soortgenoten (81 in plaats van 42 dagen).

In België wordt meer dan 90% van de kalveren van het gangbare vleesveeras (Belgisch Wit-Blauw) met een keizersnede geboren. Dit is in een biologische kudde ondenkbaar, omdat het percentage keizersnedes niet hoger mag zijn dan 20%. Biologische veehouders werken dan ook niet met rassen die niet meer op een natuurlijke manier kunnen kalven, maar met robuuste rassen. Deze dieren hebben ook minder last van infectieziekten en een steviger beendergestel.

Ammoniak

Dieren die geen gebruik kunnen maken van een buitenloop en die hun leven doorbrengen in een stal met een hoge bezettingsgraad en zonder natuurlijke ventilatie worden meer blootgesteld aan ammoniak.

Onderzoek wijst op duidelijke verbanden tussen blootstelling aan ammoniak in stallen met een hogere dierbezetting en het voorkomen van gezondheidsproblemen bij de productie van vleeskuikens, nl. pododermatitis, visuele beperkingen en slijmvliesletsels.

Ook varkens hebben te lijden onder hoge ammoniakconcentraties als gevolg van een hogere dierbezetting. NH3 in de stallucht prikelt de slijmvliezen. Wagenings onderzoek laat zien dat hogere ammoniakconcentraties niet alleen schadelijk zijn voor de gezondheid van deze dieren, maar ook voor hun welzijn en productiviteit.

MEER WETEN?

Download de volledige publicatie en thematische fiches op www.biokandewereldredden.be. Daar staan ook alle bronnen vermeld.

Bio in het Verenigd Koninkrijk

De Brexit ligt al weer enkele jaren achter ons. Hoe doet de biologische markt het vandaag in het Verenigd Koninkrijk en welke initiatieven kunnen ook bij ons inspireren? Bio Actief steekt het kanaal over.

FOTOGRAFIE
Kobe Van Looveren

VOOR WIE?

De hele biosector

De Britse markt voor biologische producten groeide de afgelopen jaren sneller dan die van gangbare voeding. In 2025 groeide de biomarkt in het Verenigd Koninkrijk voor het 14de opeenvolgende jaar. De totale omzet ligt nu op 3,9 miljard pond (4,5 miljard euro). Dit is een omzetstijging van 4,2% in vergelijking met 2024.

Vooraf discounters en klantenbindingsprogramma's van klassieke supermarkten profiteren van de aanhoudend hoge levenskosten in het Verenigd Koninkrijk. In de klassieke supermarkten lieten biologische producten vooral een groei zien bij zuivel, houdbare

levensmiddelen, verse groenten en fruit, en vlees, vis en gevogelte. De omzet van biologische producten in de supermarkten steeg met 7% tot 2,6 miljard pond. De klassieke retail is met een marktaandeel van 68% nu verantwoordelijk voor twee derde van de totale biologische markt.

Uitdagingen voor de Britse biosector

Minpunt is wel dat de biologische landbouwproductie in het Verenigd Koninkrijk blijft steken op 3% van het landbouwareaal, waardoor de markt sterk afhankelijk is van import. Er is dus wel potentieel om de biologische landbouwproductie te laten groeien, zodat het binnenlandse landbouwareaal en de binnenlandse productie meer gelijke tred houden met de markt.

Dat de groei achterop blijft, is o.a. een gevolg van een gebrek aan overheidssteun voor biologische boeren, stijgende kosten voor productie en logistiek en exportbelemmeringen. Zo werd het Sustainable Farming Incentive (SFI) plots stilgezet, zij het tijdelijk. De pauze van dit belangrijke subsidieprogramma remde ook de omschakeling naar biologische landbouw in Engeland af.

Schotland lanceerde in januari 2026 dan weer het Scottish Organic Action Plan. Het plan beoogt onder andere een uitbreiding van het biologisch landbouwareaal, versterking van de keten en marktontwikkeling, stimulering van de vraag naar lokale biologische producten en van investeringen in kennis en onderzoek. De introductie van dit plan heeft geleid tot oproepen voor een vergelijkbare strategie in Engeland.

Inspirerende initiatieven

Ondanks de Brexit blijft de sector voorlopig nog werken volgens de Europese biologische verordeningen (EG nr. 834/2007 en nr. 889/2008). Ook de komende twee jaar worden er geen wetswijzigingen doorgevoerd.

Intussen zien we wel Britse initiatieven die ook voor onze sector inspirerend kunnen zijn. Zo is er de Britse coöperatie Hodmedods (<https://hodmedods.co.uk>). Die richt zich op de teelt, verwerking en verkoop van biologische peulvruchten en granen. Ze willen lokale, duurzame landbouw bevorderen en mikken op het herintroduceren van vergeten of bijzondere peulvruchten en granensoorten in het Britse voedselpatroon. Hodmedods werkt nauw samen met Britse boeren en streeft naar een transparante, korte keten: van zaad tot consument.

De naam 'Hodmedods' is afgeleid uit een lokaal dialect en betekent zo veel als 'iets ronds' of 'opgerold'. Het bedrijf begon als een eenvoudig experiment: het verpakken en verkopen van tuinbonen op lokale markten. Het was zo succesvol dat Hodmedods intussen een breed assortiment heeft aan biologische peulvruchten, granen en pseudogranen, vaak afkomstig van bijzondere of vergeten rassen. Het bedrijf verkoopt zowel onbewerkte producten als meel, bonen in blik en andere verwerkte producten.

Hodmedods speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van korte voedselketens en duurzame landbouwsystemen in het Verenigd Koninkrijk. Door samen te werken met lokale boeren en kennis uit te wisselen met andere initiatieven, draagt het bedrijf bij aan een levendig alternatief voedselnetwerk dat biodiversiteit en agro-ecologie stimuleert.

Samenwerking met McDonald's

Sinds 1987 levert Arla (<https://arlafoods.co.uk>) biologische melk aan McDonald's-restaurants in het hele Verenigd Koninkrijk. McDonald's ondersteunt de boeren van Arla via verschillende initiatieven. Zo gaat er 1 miljoen pond naar de ondersteuning van het Organic Dairy Network, sponsort de fastfoodketen Arla-boerderijen om de kennis over regeneratieve landbouw te versnellen en het delen van best practices binnen de landbouwsector.

Sinds kort werken beide bedrijven samen aan ReNature, een biodiversiteitsproject dat tot doel heeft de huidige stand van zaken op biologische boerderijen in kaart te brengen en boeren te helpen de biodiversiteit en bodemgezondheid te verbeteren en leefgebieden voor wilde dieren te bevorderen. De bevindingen van ReNature, dat plaatsvindt op zo'n 60 Britse melkveebedrijven, worden vervolgens gedeeld met de bredere melkveesector en laten zien welke meetbare verbeteringen

er zijn gerealiseerd op de biologische boerderijen van Arla en McDonald's.

Beurzen en conferenties

De Natural & Organic Food Show (www.naturalandorganicfoodshow.co.uk) is een belangrijke beurs voor biologische voeding die jaarlijks doorgaat in de Excel te Londen. De volgende editie gaat door op 16 en 17 september 2026.

Daarnaast is er de jaarlijkse Oxford Real Farming Conference (ORFC). Dit evenement werd in 2010 opgericht als een alternatief voor de Oxford Farming Conference, dat zich vooral richt op conventionele, intensieve landbouw. De ORFC wil een platform bieden voor boeren en experts die streven naar een rechtvaardigere, gezondere en milieuvriendelijkere voedselproductie. Het evenement benadrukt het belang van biodiversiteit, bodemgezondheid, dierenwelzijn en lokale voedselnetwerken. Tijdens de ORFC komen diverse onderwerpen aan bod, zoals o.a. agro-ecologie, voedselsovereiniteit, klimaatverandering en landbouw, innovatieve landbouwpraktijken, beleid en economie. De volgende conferentie gaat door op 7 en 8 januari in Oxford. Meer info vind je op <https://orfc.org.uk>.

MEER WETEN?

Meer over de Britse biologische markt vind je op de website van de Britse bio-organisatie Soil Association (www.soilassociation.org).

Bio in beweging

BioForum brengt de biosector in beweging met tal van activiteiten. In deze rubriek geven we je een blik achter de schermen.

Tavola

15 tot 17 maart

BioForum helpt biobedrijven met hun zichtbaarheid. Op de voedingsbeurs Tavola organiseerden we een biopaviljoen, waarop enkele van onze leden hun producten toonden aan de bezoekers van de beurs.

Algemene Vergadering

29 maart

Op 29 maart was Den Diepen Boomgaard gastbedrijf voor onze Algemene Vergadering. We kregen een rondleiding, daarna kwamen onze Nederlandse collega's van BioNext vertellen over bioregio's. Na het officiële gedeelte was het gezellig bijpraten met een drankje.

Overleg met de supermarkten

18 en 30 maart

Op 18 en 30 maart namen ketenmanager Paul Verbeke en winkelverantwoordelijke Marijke Van Ransst deel aan een overleg met Comeos en de belangrijkste supermarktketens. Doel van het overleg is een actieplan op te stellen om meer Belgische bioproducten in het winkelschap te krijgen. Dat doen we samen met de Waalse collega-organisaties.

28 tot 30 april

IAHA-conferentie

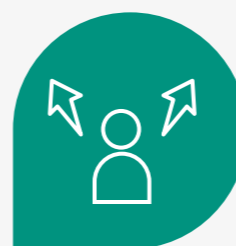
BioForum en CCBT waren aanwezig op de IAHA-conferentie in het Zwitserse Basel, georganiseerd door het FiBL-instituut. Veehouderij-onderzoekers en boeren van over de hele wereld (naast Europa ook Kenia, Tanzania, India en verschillende Zuid-Amerikaanse landen) waren aanwezig voor een boeiende 3-daagse met als centrale vraag: hoe kan biologische veehouderij een rolmodel worden voor de toekomst van veehouderij?

WORD LID

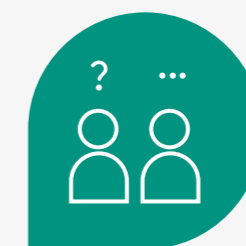
Word lid van Bioforum en draag bij tot de stem van een sector!

Meer dan 400 bedrijven hebben ervoor gekozen om lid te worden van BioForum. Ze hebben daar maar liefst vijf redenen voor.

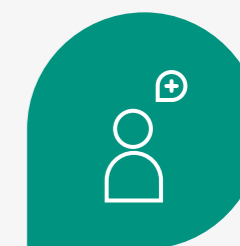
Jij beslist mee

Wij hechten veel belang aan stemmen uit de sector. Als lid speel je mee een rol in de vorming van standpunten. Enkel als lid kan je ook zetelen in de Raad van Bestuur of Algemene Vergadering en bepaal je mee waar wij op moeten inzetten.

Persoonlijk advies

De biologische bedrijfsvoering vergt heel wat van een ondernemer: nieuwe technieken, nieuwe leveranciers, nieuwe afnemers en een wetgeving die voortdurend evolueert. De medewerkers van BioForum staan jou graag bij met advies op maat.

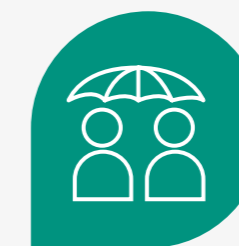
Voordelen voor jouw bedrijf

Als lid van BioForum geniet je van kortingen op promomateriaal voor jouw bedrijf, op studiedagen en advertenties. Als lid krijg je korting bij onze partners. We zetten vooral leden in de kijker in de media. Enkel als je lid bent, kan je het Biogarantie-label dragen.

Versterk je netwerk

Een sterk netwerk is een kapitaal waard, zeker in de kleinere biosector. Speciaal voor leden organiseert BioForum nuttige netwerkmomenten. De personeelsleden van BioForum staan je individueel bij om je netwerk uit te breiden. Ons netwerk is ook het jouwe.

In actie voor jouw belangen

BioForum is dé gespreks-partner voor overheid en middenveld als het over bio gaat. We zetelen in meerdere belangrijke raden en adviseren het beleid, Vlaams, Belgisch en Europees. Hoe meer leden, hoe sterker onze boodschap.

WIL JIJ OOK LID WORDEN?

Surf snel naar www.bioforum.be/wordlid en meld je daar aan! Je vindt daar ook de tarieven voor lidmaatschap.

**Crelan,
samen groeien
naar een duurzame
landbouwtoekomst.**

Uw Crelan-agent helpt u graag verder.
Maak vandaag nog een afspraak.
www.crelan.be